

vi ialfsald ikke vedtage den i Forbindelse med de Bestemmelser, vi her have vedtaget ved den Behandling, men vi burde vedtage dem som en selvstændig Lov, thi Forslaget staaer ikke i nogen som helst Forbindelse med de allerede vedtagne Lovbestemmelser. Da dette Spørgsmaal saaledes angaaer Folketjens indre Forhold, og der i Grundlovens § 80 er tilfagt, at Folketjens Forsatning skal ordnes ved Lov, og da det, hvor indskrænket man end vilde tænke sig Omfanget af de Rettigheder, man vil give Kirken, dog er sikkert, at Kirken, naar den er organiseret, vil faae en stor Indflydelse paa de indre kirkelige Spørgsmaals Afgjørelse — jeg siger ikke, at det er afgjort, at Kirken vil faae Afgjørelsen ene i sin Haand, men den vil faae en væsentlig Indflydelse derpaa — saa kan jeg ikke finde det passende eller sømmeligt for denne Forsamling, at man, uagtet man har lovet og tilfagt Kirken en saadan større Indflydelse paa sine egne Anliggender, inden dette Løfte er bleven til Virkelighed, griber ind i Ordningen af Kirkens indre Forhold. Jeg finder det heller ikke stemmende med Aanden i Grundloven i det Hele, ligesom jeg maa formene, at man kun kan behandle det Spørgsmaal, som her er reist, i Forbindelse med Kirkens Forsatning i det Hele. Man skal ikke tage et saadant enkelt Stykke ud og behandle det, da det staaer i den nøieste Forbindelse med det Hele; først naar hele Kirkens Forsatning er vedtagen, kan man gaae over til at ordne de mere underordnede Spørgsmaal, dersom man ikke finder disse af en saadan Vigtighed, at man anseer det for rigtigst at afgjøre dem i Forsatningsloven selv. I ethvert Samfundsliv hænger det ene Spørgsmaal sammen med det ander, det ene Spørgsmaal faaer kun sin rette Afgjørelse derved, at det afgjøres i Forbindelse med de andre. Den af de ærede Forslagsstillere, som har havt Ordet, har allerede nævnt en vigtig Rettighed, som Menigheden tidligere var i Besiddelse af, nemlig Menighedens Ret til at vælge sin Præst; ogsaa jeg maa tiltræde den Anskuelse, at Menigheden bør have langt større Indflydelse paa Bestemmelsen af, hvo der skal være dens Sjælesørger, end det nu er Tilfældet (Hør! Hør!). Men staaer ikke denne Ret i den nøieste Forbindelse

med Sognebaandets Løsning? Den ærede Forslagsstiller, som har talt, har erklæret, at Sognebaandet for ham var et ærværdigt Baand; jeg troer ogsaa, at der er flere Sider, med Hensyn til hvilke det var ønskeligt, at den fortrolige Forstaaelse, som finder Sted mellem Sognets Beboere og Præster i kirkelig Henseende, bevaredes — men jeg ønsker den bevaret ad Frihedens Vej, ikke ad Tvangsveien. Jeg siger, naar man anseer det for ønskeligt, ikke volde ligen at gribe herind; saa overseer man ikke, at Betydningen af Sognebaandets Løsning, og de Færer, som muligen kunne være forbundne dermed, har langt mindre Betydning, naar man giver Menigheden Ret til at faae en større Indflydelse paa at bestemme, hvem der skal være dens Sjælesørger; thi Mange, som maastee ellers kunde være tilbøielige til at søge hen til andre Steder, vilde føle sig tilfredsstillende, naar de faae Ret til at faae Indflydelse paa Afgjørelsen af det Spørgsmaal, hvem der skal være deres Sjælesørger. Der er megen Anledning til at antage, at derved vilde for den aller største Deel Trangen til Sognebaandets Løsning tilfredsstilles. Jeg nægter ikke, at den ikke derved vilde tilfredsstilles tilfulde, men for en stor Deel vilde den derved tilfredsstilles; jeg siger, paa ingen Maade, at man ikke derfor skulde løse Sognebaandet, men jeg siger, at de Ulemper, som kunde flyde af Sognebaandets Løsning, vil imødegaaes ved en anden Frihed, nemlig Friheden til selv at have Indflydelse paa hvem der skal være Menighedens Sjælesørger. Saaledes troer jeg, at have bevist, alene ved at tage dette enkelte Exempel, i hvor nær Forbindelse det ene Spørgsmaal i Ordningen af Kirkens indre Anliggender staaer med det andet. Jeg skal derfor fraraade Thinget at gaae ind paa nogen som helst af de foreslaaede Bestemmelser; det er kun med Hensyn til det Formelle, jeg har bekæmpet dem, det er kun i den Henseende, at jeg har tilladt mig at behandle dem. Sagens Realitet finder jeg ikke Anledning til at gaae ind paa, da de Betæneligheder, som alene i formel Henseende fremstille sig, ere saa afgjørende og vægtige, at jeg troer, at de maa være tilstrækkelige til at bevæge Forsamlingen til ikke at gaae ind paa disse Spørgsmaal.